

Asia

EU/OSA; komission täytäntöönpanopäätöksen luonnos; tietosuojaan tason riittävyys Korean tasavallassa

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio käynnisti tammikuussa 2017 keskustelut Korean tasavallan (Etelä-Korea) kanssa tavoitteenaan tietosuoja-asetuksen 45 artiklan nojalla tehtävä tietosuojaan riittävyyttä Etelä-Koreassa koskeva päätös. Osapuolten väliset keskustelut saatiin päätökseen 30.3.2021. Komissio julkaisi täytäntöönpanopäätöksen luonnoksen 14.6.2021 ja käynnisti menettelyn sen hyväksymiseksi 16.6.2021 pyytämällä Euroopan tietosuojaneuvostolta lausunnon päätösluonnoksesta.

Asian käsittely tietosuoja-asetuksen 93 artiklalla perustetussa komitologia-komiteassa käynnistyy aikaisintaan syyskuussa 2021, kun Euroopan tietosuojaneuvoston lausunto on saatu. Käsittelyaikataulusta ei ole vielä tarkempaa tietoa.

Suomen kanta

Komission päätös tietosuojaan riittävyydestä on Suomen näkemyksen mukaan tärkeä ja ensisijainen toimenpide EU:n ja Etelä-Korean välisten henkilötietojen turvallisten siirtojen varmistamiseksi. Se myös tukee EU:n ja Etelä-Korean välisen vapaakauppasopimuksen soveltamista.

Suomi katsoo, että kaikkien EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä linjattujen tietosuojaan riittävyyttä koskevien kriteerien huomioiminen arvioinnissa on oleellista, jotta tietosuojaan riittävyyttä koskeva ratkaisu on kestävällä pohjalla, mukaan lukien erityisesti kansainvälisiä tiedonsiirtoja koskevat linjaukset. On tärkeää, että tämä käy selkeästi ilmi päätösluonnoksesta, mukaan lukien henkilöluottotietojen käsittelyä koskevat erityissäännökset. Lisäksi erityisesti arvioita, jotka koskevat yksityissektorille siirrettyjen henkilötietojen edelleen luovutuksia lainvalvontaviranomaisille tai muille toimivaltaisille viranomaisille on syytä tarkastella perusteellisesti asian komitologiakäsittelyn aikana. Tältä osin olisi kiinnitettävä huomiota myös sähköisen viestinnän tietosuojaa koskeviin näkökohtiin.

Suomi pitää tärkeänä, että Euroopan tietosuojaneuvoston esiin nostamat kysymykset otetaan asianmukaisesti huomioon osana komitologiamenettelyä.

Pääasiallinen sisältö

Etelä-Koreaa koskeva komission päätösluonnos on yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan mukainen täytäntöönpanopäätös. Komissio on julkaissut ehdotuksen tietosuojan tason riittävyyttä Etelä-Koreaa koskevaksi päätökseksi ja siihen liittyvät asiakirjat, joihin sisältyvät lisätakeet, joita Etelä-Korean olisi tarkoitus soveltaa EU:n alueelta Etelä-Koreaan siirrettäviin henkilötietoihin, sekä sitoumukset, jotka koskevat Etelä-Korean viranomaisten pääsyä tietoihin lainvalvonta- ja kansallisen turvallisuuden tarkoitukseen sekä Etelä-Korean tietosuojan tason riittävyyttä.

Yleisesti sovellettava tietosuojaa koskeva lainsäädäntö

Komissio on arvioinut päätösluonnoksessa henkilötietojen käsittelyyn yleisesti sovellettavan Etelä-Korean tietosuojalain (Personal Information Protection Act, PIPA) soveltamisalaa, mukaan lukien laissa käytetyt henkilötiedon ja henkilötietojen käsittelyn määritelmät, rekisterinpitäjän määritelmän ja henkilötietojen käsittelyn ulkoistamisen (käsittelijä) ja soveltamisalaa koskevat poikkeukset. Komissio on arvioinut lisäksi henkilötietojen suojaa koskevat yleiset periaatteet, mukaan lukien laillisen ja oikeudenmukaisen käsittelyn periaatteet, erityisiä henkilötietoryhmiä koskevat periaatteet, käyttötarkoituksen rajoitukset, henkilötietojen täsmällisyyttä ja minimointia koskevat vaatimukset, henkilötietojen säilyttämistä koskevat rajoitukset, tietoturva koskevat vaatimukset, läpinäkyvyyden periaatteen, yksilön (rekisteröidyn) oikeudet, tietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset, sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyvät vastuut. Komission arvion mukaan lain säännökset vastaavat oleellisin osin EU:n tietosuojalainsäädännön vaatimuksia eräistä käsitteellisistä eroista huolimatta. Arvioinnissa on otettu huomioon myös henkilötietojen käsittelyn riippumatonta valvontaa koskevat vaatimukset. Etelä-Korean tietosuojaviranomainen (Personal Information Protection Commission, PIPC) voi antaa lakia täydentäviä tarkempia määräyksiä henkilötietojen käsittelystä.

Henkilöluottotietojen käsittelyä koskevat erityissäännökset

Etelä-Korean luottotietolaissa (Credit Information Act, CIA) säädetään kaupallisten toimijoiden suorittamasta henkilöluottotietojen käsittelystä. Tietosuojalakia sovelletaan siltä osin kuin asiasta ei säädetä tarkemmin luottotietolaissa. Laissa säädetään henkilöluottotietojen käsittelyn laillisuus- ja oikeasuhteisuusvaatimuksesta, täsmällisyys- ja laatuvaatimuksesta, käsittelyperusteista ja käyttötarkoituksista, säilytysajoista, tietojen luovutuksia koskevista vaatimuksista ja tietoturvasuuteen sovellettavista vaatimuksista. Laissa säädetään myös eräistä rekisteröidyn oikeuksista. Lakia sovelletaan kaupallisiin toimijoihin, mukaan lukien luottoluokittajat ja rahoituslaitokset, kun ne käsittelevät henkilöluottotietoja luottokelpoisuuden arviointia varten. Komission arvion mukaan myös tietosuojalain säännöksiin verrattavissa olevat henkilöluottotietojen käsittelyä koskevat erityissäännökset täyttävät tietosuojan riittävyyttä koskevat vaatimukset. Tietosuojan riittävyyttä koskeva arvio koskisi henkilöluottotietojen käsittelyä pelkästään siltä osin kuin se kuuluu tietosuojaviranomaisen valvontavaltuuksien piiriin.

Komissio on tarkastellut sähköisen viestinnän tietosuojalain (Communications Privacy Protection Act) säännöksiä osana arviointia, joka koskee viranomaisten pääsyä yksityis sektorille luovutettuihin henkilötietoihin.

Henkilötietojen käsittelyn valvonta ja oikeussuojakeinot

Komissio on arvioinut Etelä-Korean tietosuojaviranomaisen riippumatonta valvontaa koskevat takeet, mukaan lukien toimivaltuudet ja käytettävissä olevat rikkomuksia koskevat seuraamukset. Seuraamusjärjestelmä muodostuu korjaavia toimenpiteitä koskevista määräyksistä, hallinnollisista seuraamuksista ja rikosoikeudellisista seuraamuksista. Komissio on ottanut arvioinnissa huomioon lisäksi hallinnolliset ja oikeudelliset muutoksenhakukeinot sekä viranomaisten pääsyn tietoihin, erityisesti lainvalvontatarkoituksissa ja kansallisen turvallisuuden tarkoituksissa. Viimeksi mainittujen tarkoitusten osalta arvioinnissa on otettu huomioon henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta sekä sovellettavat rajoitukset ja suojatoimet, kerättyjen tietojen muu myöhempi käyttö, riippumaton valvonta sekä rekisteröidyn oikeussuojakeinot.

Komissio on ottanut arviossaan huomioon sen, että Etelä-Korean perustuslakituomioistuimien on linjannut, että perusoikeudet koskevat myös ulkomaalaisia, vaikka perustuslaki nimenomaisesti viittaa vain Etelä-Korean kansalaisiin. Nimenomaan yksityiselämän suojaa koskevaa oikeuskäytäntöä ei kuitenkaan ole toistaiseksi. Toisaalta komissio tuo esiin päätösluonnoksessa, että henkilötietojen ja luottotietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö sekä viestinnän tietosuojaa koskeva laki takaavat tietosuojan kaikille luonnollisille henkilöille kansalaisuudesta riippumatta.

Viranomaisten pääsy yksityissektorille luovutettuihin henkilötietoihin

Komissio arvioi päätösluonnoksessaan myös rajoituksia ja tietosuojan takeita, jotka liittyvät viranomaisten henkilötietojen keräämistä ja myöhempää käyttöä viranomaisten toimesta yleistä etua koskevaan tarkoitukseen, erityisesti lainvalvontatarkoituksiin rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin. Tältä osin Etelä-Korean hallitus on antanut komissiolle erityiset sitoumukset, jotka sisältyvät päätösluonnoksen II liitteeseen. Komissio on kiinnittänyt arvioinnissa huomiota ensinnäkin siihen, että tietosuojaa koskevien rajoitusten on perustuttava lakiin ja laissa on määriteltävä rajoituksen soveltamisala. Toiseksi rajoitustoimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia ja vastattava tavoitteiltaan EU-oikeuden vaatimuksia ja laissa on säädettävä suojan vähimmäistakeista väärinkäytöksiä vastaan. Kolmanneksi sääntelyn ja vaatimusten on oltava viranomaisia oikeudellisesti sitovia ja niiden soveltamisen tulee olla mahdollista myös tuomioistuimissa. Komissio katsoo näiden yleisten vaatimusten täyttyvän. Luonnollisen henkilön on mahdollista saattaa asia riippumattoman valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Komissio on arvioinut yksityiskohtaisesti etsintää ja sähköisen viestinnän tietoihin pääsyä koskevaa oikeusperustaa rikosasioissa, mukaan lukien tietojen myöhempi käyttö muuhun tarkoitukseen ja henkilötietojen käsittelyn valvonta sekä rekisteröidyn käytettävissä olevat oikeussuojakeinot. Komissio on arvioinut näitä näkökohtia vastaavasti siltä osin kuin on kyse henkilötietojen käsittelystä kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin, mukaan lukien terrorismin ennalta estäminen ja tiedustelutoiminta. Etelä-Korean tietosuojaviranomainen valvoo henkilötietojen käsittelyä siltä osin kuin Etelä-Korean tietosuojalain säännökset koskevat henkilötietojen käsittelyä lainvalvontatarkoitukseen ja kansallisen turvallisuuden tarkoitukseen.

Komission johtopäätökset

Komissio arvioi päätösluonnoksessa, että Etelä-Korean lainsäädäntö (tietosuojalaki, eräitä tilanteita koskevat erityissäännökset ja lisätakeet) täyttää EU:n tuomioistuimen tulkinnan mukaiset kriteerit tietosuojan riittävyyden osalta, kun henkilötietoja siirretään

unionin alueelta Etelä-Koreaan sellaisille rekisterinpitäjille, jotka kuuluvat Etelä-Korean tietosuojalain soveltamisalaan sekä luottotietolain alaan kuuluville rekisterinpitäjille siltä osin kuin niiden suorittamaa henkilötietojen käsittelyä valvoo tietosuojaviranomainen. Komission arvion mukaan myös valvontamekanismit kokonaisuutena mahdollistavat sen, että henkilötietojen käsittelyä koskevat rikkomukset käsitellään ja näitä tilanteita varten rekisteröidyillä on käytettävissään oikeussuojakeinot. Lisäksi komissio katsoo, että niiden tietojen valossa, jotka sillä on ollut käytettävissään arviointia varten Etelä-Korean oikeusjärjestelmästä, mukaan lukien Etelä-Korean hallituksen sitoumukset II liitteessä, lainvalvontatarkoitukseen rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden tarkoitukseen liittyvät rajoitukset tietosuojaan on rajattu siihen, mikä on tavoitteen kannalta välttämätöntä.

PIPA:n säännöksistä osa ei koske neljää henkilötietojen käsittelytilannetta: viranomaisten tilastojen käsittely, kansallinen turvallisuus, yleinen järjestys ja turvallisuus (mukaan lukien kansanterveys) sekä lehdistönvapauden käyttö, uskonnollisten yhteisöjen lähetystyö ja poliittisten vaalien ehdokkaiden nimeäminen. Komissio katsoo, että lehdistönvapauden osalta muu lainsäädäntö takaa riittävät oikeusturvan takeet. Sen sijaan riittävä tietosuojan taso ei täyty uskonnollisten yhteisöjen ja vaaliehdokkaiden nimeämisen osalta eikä muusta lainsäädännöstä seuraa riittäviä lisäsuojan takeita, mistä syystä komissio sulkee ne tietosuojan riittävyttä koskevan arvion ulkopuolelle. Riittävyttä koskevan arvion ulkopuolella olisi myös kaupallisten toimijoiden suorittama käsittely, jota valvoo tietosuojaviranomaisen sijasta rahoituspalvelujen valvontaviranomainen (Financial Services Commission).

Täytäntöönpanopäätöksen vaikutukset, soveltamisen arviointi ja voimassaolo

Komission täytäntöönpanopäätös tietosuojan riittävydestä on osoitettu jäsenvaltioille ja sitoo jäsenvaltioiden viranomaisia, mukaan lukien riippumattomat valvontaviranomaiset. Euroopan unionin alueella toimiva rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei tarvitse erityistä lupaa henkilötietojen siirrolle Etelä-Korean alueella toimivalle rekisterinpitäjälle.

Komissio ehdottaa, että päätökseen sisällytettäisiin säännökset komission velvollisuudesta seurata päätöksen oikeudellisen kehyksen soveltamista ja arvioida päätöksen johtopäätöksiä väliajoin. Vastaavasti päätösluonnos sisältää säännökset jäsenvaltioiden velvollisuudesta ilmoittaa komissiolle valvontaviranomaisten määräämistä henkilötietojen siirtojen lykkäyksistä tai kielloista, jotka liittyvät päätösluonnoksen soveltamisalaan, sekä säännökset komission oikeudesta keskeyttää, muuttaa, kumota tai rajoittaa päätöksen soveltamisalaa siinä mainittujen tilanteiden vallitessa.

Tietosuojan riittävyttä koskeva päätös olisi voimassa toistaiseksi. Ensimmäinen päätöksen soveltamisen arviointi olisi kolmen vuoden kuluttua siitä päivästä, kun päätös on annettu tiedoksi jäsenvaltioille, ja sen jälkeen neljän vuoden välein.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission päätösehdotusten oikeusperusta on tietosuoja-asetuksen 45 artikla, jonka mukaan komissio voi suojan riittävyttä arvioituaan päättää, että kolmas maa tai kolmannen maan alue tai yksi tai useampi tietty sektori tai kansainvälinen järjestö tarjoaa ko. artiklassa tarkoitetun riittävän tietosuojan tason. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään ns. komitologia-asetuksessa (EU) N:o 182/2011 säädettyä tarkastelumenettelyä noudattaen.

Komissio antaa tietosuojan riittävyyttä koskevan päätösehdotuksen. Euroopan tietosuojaneuvosto antaa päätösehdotuksesta lausunnon, minkä jälkeen ehdotusta käsitellään jäsenvaltioiden edustajien muodostamassa komiteassa. Tämän jälkeen komissio tekee päätöksen komitologia-asetuksen mukaisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu komitologia-menettelyyn, mutta sillä on valvova rooli komission toimivaltuuksien käytön osalta.

Kansallinen valmistelu

Perusmuistio on käsitelty oikeudelliset kysymykset – jaoston (EU35) kirjallisessa menettelyssä 5.-12.8.2021.

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Eduskunta on hyväksynyt 13.11.2018 tietosuojalain, joka täydentää yleistä tietosuojasetusta (HE 9/2018 vp – EV 108/2018 vp).

Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövaltaa asioissa, jotka koskevat maakunnan hallitusta sekä sen alaisia viranomaisia ja laitoksia. Ahvenanmaan maakunnan ja kuntien viranomaisten hallussa olevien henkilötietojen suoja on Ahvenanmaan itsehallintolain 19 §:ssä tarkoitetussa maakuntalakien lainsäädäntövalvonnassa katsottu itsehallintolain 18 §:n 1 ja 4 kohdan nojalla kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Riittävyyspäätösten tekeminen kuuluu komission toimivaltaan. Jäsenvaltiot valvovat komissiolle siirretyn täytäntöönpanovallan käyttöä komitologiamenettelyssä.

Tietosuojavaltuutetun toimivaltuudet

Jos tietosuojavaltuutettu katsoo sillä vireillä olevassa asiassa tarpeelliseksi selvittää, onko riittävyyspäätös tietosuojasetuksen mukainen, tietosuojavaltuutettu voi saattaa hakemuksella ennakkoratkaisun pyytämistä koskevan asian Helsingin hallinto-oikeuden ratkaistavaksi tietosuojalain (1050/2018) 23 §:n 1 momentin mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset

Tietosuojasetuksen tarkoituksena on muun muassa tukea talousunionin kehittämistä sekä taloudellista ja sosiaalista edistystä, talouksien lujittamista ja lähentämistä sisämarkkinoilla. Henkilötietojen siirrot unionin ulkopuolisiin maihin, kansainvälisiin järjestöihin ja niistä unioniin ovat tarpeen kansainvälisen kaupan ja yhteistyön kehittämiseksi.

Etelä-Koreaa koskeva täytäntöönpanopäätös täydentää EU:n ja Etelä-Korean välistä vapaakauppasopimusta, joka ratifioitiin joulukuussa 2015, ja koskisi tiedonsiirtoja EU:n alueelta Etelä-Koreassa sijaitseville kaupallisille toimijoille sekä viranomaisille. EU:n ja

Etelä-Korean välillä on myös allekirjoitettu poliittinen puitesopimus strategisesta kumppanuudesta. Päätöksellä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia yritysten toimintaan siltä osin kuin on kyse yhteistyöstä EU:n jäsenvaltioiden ja Etelä-Korean yritysten välillä. Täytäntöönpanopäätös edistäisi luottamusta henkilötietojen suojaan myös viranomaisyhteistyössä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Euroopan tietosuojaneuvoston tuleva lausunto komission päätösluonnoksesta.

Asiakirjat

Komission alkuperäinen päätösluonnos: https://ec.europa.eu/info/files/draft-decision-adequate-protection-personal-data-republic-korea_en

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Virpi Koivu, p. 02951 50071
Amanda Mäkelä, p. 02951 50047

EUTORI-tunnus

Liitteet Komission täytäntöönpanopäätöksen luonnos

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
